

OEBS Misija na Kosovu Osnovni podaci

2009

Misija OEBS-a promoviše ljudska prava i bezbednost svih ljudi koji žive na Kosovu tako što prati i podržava rad domaćih institucija. Ova misija, koja je uspostavljena 1999. godine, predstavlja najveću terensku misiju Organizacije za evropsku bezbednost i saradnju, OEBS-a.

U skladu sa svojim mandatom, Misija je pomogla u uspostavljanju i razvijanju institucija, koje Kosovu omogućavaju da funkcioniše kao demokratsko društvo. U takve primere spadaju Skupština Kosova, opštinske administracije, ombudsman, Kosovski institut za pravosuđe, javni radiodifuzni servis, medijski regulatori, policijska škola i policijski inspektorat. Trenutno, Misija nastavlja da podržava i jača ove institucije tako što organizuje obuku i pruža podršku za javne službenike i prati usklađenost njihovog delovanja sa standardima ljudskih prava i načelima dobrog upravljanja.

Bez predrasuda o statusu Kosova, svi ljudi imaju pravo na funkcionišuće institucije koje poštuju ljudska prava i pridržavaju se praksi dobrog upravljanja. Misija promoviše obostrano poštovanje i toleranciju između svih zajednica i uspostavljanje održivog multietničkog društva.

Smanjivanje broja radnika Misije privremene administracije UN-a na Kosovu (UNMIK) uvećalo je značaj jedinstvenog prisustva koje OEBS predstavlja na terenu, naročito kada se radi o pitanjima vezanim za zaštitu prava zajednica. Sa svojim službenicima u svim opštinama, većini ministarstava, Skupštini Kosova i nizu nezavisnih javnih institucija Misija čini „oči i uši“ međunarodne zajednice. Opštinski timovi i specijalizovane jedinice OEBS-a zadužene za pitanja imovine, dobrog upravljanja, zajednica, pravosuđa i policije omogućavaju međunarodnoj zajednici da stalno bude obaveštena o dešavanjima i pomažu da se ostvare pozitivne promene.

Nakon gotovo deset godina rada, Misija je stekla reputaciju da je sposobna i profesionalna i da je uspostavila dobre radne odnose sa svim zajednicama i lokalnim vlastima.

Aktivnosti

Misija OEBS-a je angažovana u tri najvažnije oblasti: ljudskim pravima, demokratizaciji i javnoj bezbednosti. U svim ovim oblastima Misija radi sa kosovskim vlastima na centralnom i opštinskom nivou, a takođe i sa nezavisnim institucijama. Ona prati rad institucija i daje savete o tome kako da se njihov rad poboljša i da bolje služe narodu.

Zaštita ljudskih prava

Kako bi se obezbedila dugoročna i institucionalizovana zaštita ljudskih prava, Misija OEBS-a podržava Instituciju ombudsmana, koja služi kao posmatrač i zastupnik javnosti za ljudska prava. Savetnik Misije pomaže u svakodnevnom radu ombudsmana i pomaže da se podigne svest o uslugama koje ova institucija pruža. Misija takođe pomaže Kosovskom institutu za pravosuđe tako što za domaće sudije i tužioce obezbeđuje stalnu pravnu edukaciju na temu ljudskih prava.

Misija je pomogla da se u kosovskim ministarstvima i opštinama uspostave jedinice za ljudska prava koje sada savetuje. One imaju ulogu da obezbeđuju da odluke izvršnih organa budu u skladu sa ljudskim pravima.

Misija u pokušaju da kršenje ljudskih prava spreči u ranoj fazi, takođe razmatra da li su predlozi zakona i podzakonskih akata u skladu sa ljudskim pravima. U ovom procesu učestvuju jedinice za ljudska prava, a takođe i skupštinski Odbor za ljudska prava, pitanja polova, nestala lica i peticije, koje Misija takođe podržava.

Misija je ključni međunarodni akter u praćenju kosovskog sudstva. Tokom proteklih deset godina posmatrači OEBS-a su nadgledali sistem pravosuđa i pratili su da li je rad krivičnih i građanskih sudova u skladu sa ljudskim pravima. Misija izdaje tematske izveštaje u kojima se pružaju konkretne preporuke o tome kako sudske postupke poboljšati i uskladiti ih sa međunarodnim standardima. Izveštaji se dostavljaju kosovskom pravosudnom sistemu i koriste se za organizovanje obuke za sudije i tužioce. Misija takođe prati usklađenost rada policije sa ljudskim pravima. Odnedavno je policija, kao odgovor na izveštaj Misije o pravima uhapšenih lica, počela da renovira svoje prostorije za lica koja su lišena slobode.

Misija posvećuje posebnu pažnju pravima zajednica, imovinskim pravima i zaštiti kulturnih dobara. Posebno se usredsređuje na pristup javnim službama, uključujući zdravstvo i obrazovanje, upotrebu službenih jezika i povraćaj imovine. Struktura Misije na terenu, sa pet regionalnih centara i 33 opštinskih timova čini OEBS jedinstvenim u ovom pogledu. Misija je dalje osnažila svoju sposobnost da poboljša poštovanje prava zajednica tako što je početkom 2008. godine u svim regionalnim centrima uspostavila timove za zajednice. Timovi za zajednice sada služe kao most između različitih etničkih grupa i omogućavaju dijalog između zajednica i vlasti. Misija je pomogla u dijalogu koji je omogućio deci iz kosovske goranske zajednice, koja živi u Dragašu na jugu Kosova, da nastavi da ima obrazovanje na srpskom jeziku. U Prištini je Misija uspostavila dijalog sa gradonačelnikom kako bi se sprečilo rušenje Hotela Union, jedne od malobrojnih građevina eklektičkog stila od istorijske vrednosti u gradu tako štiteći kulturnu baštinu grada.

Kosovo je mesto porekla, tranzita i odredišta žrtava trgovine ljudima, a domaća trgovina ljudima je u porastu. Zbog ovoga, Misija OEBS-a radi kako bi pomogla u borbi protiv trgovine ljudima i da bi se povećala zaštita i reintegracija žrtava. Misija je skrenula pažnju kosovske vlade na nedostatak finansiranja za skloništa za žrtve trgovine ljudima što je dovelo do nastavljanja finansiranja i rada ovih skloništa. Misija je takođe organizovala kampanje za informisanje javnosti i jedan rok koncert kako bi se mladi ljudi informisali o opasnosti koju predstavlja trgovina ljudima.

Demokratizacija i dobro upravljanje

Izgradnja institucija i dalji demokratski razvoj čine jednu od najvažnijih oblasti mandata Misije. Misija se bavi praćenjem rada institucija, utvrđuje nedostatke i daje savet o tome kako ih prevazići.

Misija OEBS-a pomaže Skupštini Kosova da poveća ulogu nadzora nad izvršnim ogrankom vlasti i podržava njen kontakt sa biračkim telom. Kao rezultat izveštaja Misije o praćenju aktivnosti Skupštine, predstavnici kosovske Vlade u sve većem broju prisustvuju sednicama i odgovaraju na pitanja skupštinskih poslanika u redovnom predviđenom vremenu za pitanja i odgovore. Uz podršku Misije, Skupština je u deset opština otvorila službe za rad sa biračima i uspostavila je redovnu praksu posećivanja opština i održavanja javnih sastanaka tokom godišnje „nedelje Skupštine”. Skupština sada takođe organizuje i “dane otvorenih vrata”.

Misija takođe pomaže skupštinskim odborima prilikom razmatranja usaglašenosti predloga zakona sa ljudskim pravima i finansiranja koje je potrebno za sprovođenje zakona. Da bi pomogla zaštitu prava svih zajednica koje žive na Kosovu, Misija takođe daje savete poslaničkim grupama o pitanjima zajednica.

Misija je pomogla da se uspostave i nastavlja da pomaže, nezavisne institucije koje podnose izveštaj Skupštini Kosova. Među njima su Agencija za borbu protiv korupcije, Odbor za unutrašnji nadzor, Nezavisna medijska komisija i sekretarijat Centralne izborne komisije. Politička i finansijska nezavisnost od izvršnog ogranka vlasti čini temelj za njihovo funkcionisanje. Misija, stoga, savetuje Vladu o tome kako da sa nezavisnim institucijama održava radne odnose, a da pri tom ne ugrožava njihov integritet ili nezavisnost.

Od 2000. do 2004. godine, Misija OEBS-a na Kosovu je organizovala četiri izbora i uspostavila lokalne institucije za izbore. Misija je obezbedila tehničku podršku za centralne i lokalne izbore koji su održani novembra 2007. godine. Misija nastavlja da podržava i savetuje sekretarijat Centralne izborne komisije, odnosno izvršni organ ove komisije. Misija političkim strankama pomaže da razviju unutrašnju demokratiju i profilisane platforme, te da uvećaju učešće žena i omladine u odlučivanju.

Na nivou opštine, preko rada na terenu i opštinskih timova, Misija prati i podržava rad lokalnih vlasti. Cilj je da se poboljšaju službe koje se obezbeđuju javnosti i da se omogući reforma lokalne uprave u skladu sa Evropskom poveljom o lokalnoj samoupravi. Opštinski forumi za lidere, koje je uspostavila Misija OEBS-a obezbeđuju strukturisani dijalog između vlasti na centralnom i lokalnom nivou o obuci, planiranju budžeta i finansijama opštinskih radnika. Misija takođe pomaže opštinama da povećaju transparentnost. Prilikom jednog takvog nastojanja, pod pokroviteljstvom Misije organizovano je niz debata koje je prenosila televizija, a u kojima se govorilo o funkcionisanju opština i radu direktno izabranih gradonačelnika. Ove debate bile su najpopularnija politička TV emisija na Kosovu.

S obzirom na to da slobodni i profesionalni mediji imaju fundamentalnu ulogu u svakom demokratskom društvu, Misija se od samog svog početka bavila razvijanjem medija. Ona je pomogla u uspostavljanju javnog servisa Radio Televizije Kosova (RTK), kao i regulatornih organa za elektronske i štampane medije. Misija sada pomaže RTK-u da održi finansijsku i uređivačku autonomiju, dajući joj savet o zakonskim odredbama koje će osigurati trajna rešenja za finansiranje. Misija OEBS-a takođe zastupa nezavisnost regulatornih organa za medije i podržava profesionalno osposobljavanje njihovih zaposlenih radnika.

U oblasti višeg i visokog obrazovanja, Misija podržava reformu javnih univerziteta u Prištini i Mitrovici, u skladu sa evropskim planom za više i visoko obrazovanje na osnovu Bolonjske deklaracije. Pridruživanje evropskoj mreži univerziteta daje studentima i nastavnom osoblju mobilnost i obezbeđuje priznavanje diploma i pristup kvalitetnom obrazovanju. Misija je pomogla pri uspostavljanju organa za osiguravanje kvaliteta na javnim univerzitetima i obezbedila je infrastrukturu informacione tehnologije.

Sigurnost i javna bezbednost

Jedan od prvobitnih zadataka Misije OEBS-a bilo je otvaranje policijske škole koja će obučavati multietničku kosovsku policiju. Ta škola je 2005. godine postigla svoj ključni standard, odnosno 7.500 svršenih diplomaca policijske škole. Kako su rasli nivo i postignuti uspeh u policijskoj školi, ona je takođe počela da obezbeđuje obuku za druge institucije u oblasti javne bezbednosti, kao što su carinska služba, kazneno-popravna služba i vatrogasno-spasilačka služba.

Ova škola je 2006. godine prerasla u Kosovski centar za javnu bezbednost, obrazovanje i razvoj i sada funkcioniše kao domaća institucija. Misija i dalje obezbeđuje podršku u sastavljanju zajedničkih programa obuke za sve institucije za javnu bezbednost, kako bi se u skladu sa najboljim međunarodnim praksama poboljšao njihov koordinisani učinak. Ona takođe organizuje specijalizovanu obuku za službenike u policiji i carini o suzbijanju organizovanog kriminala, kao što su pranje novca, trgovina ljudima, krijumčarenje narkotika, vozila i druge robe.

Misija preko niza aktivnosti dosezanja i informisanja koje idu od školskih predavanja i otvorenih dana policije do kampanja za obaveštavanje javnosti kojima se promovišu rad i uloga policije i vatrogasno-spasilačke službe pomaže uzdizanje svesti javnosti o bezbednosti. Na nivou institucije, policija je otvorila odeljenje za mesnu policiju koje koordiniše angažmane policije sa javnošću. Misija takođe podržava rad lokalnih timova za javnu bezbednost koji okupljaju lokalno stanovništvo, predstavnike policije i opštine da bi raspravljali o bezbednosnim pitanjima. U mnogim

opštinama ovi timovi su sproveli projekte pomoću kojih je povećana bezbednost i poboljšani uslovi života. Na primer, lokalni akcioni timovi za bezbednost su pokrenuli multietničku diskusiju, uveli nove semafore, obeležili raskrsnice puteva i posadili drveće kako bi se smanjilo zagađenje.

U cilju povećanja odgovornosti i kako bi se povećalo poverenje javnosti u rad policije, Misija je takođe pomogla da se uspostavi Policijski inspektorat Kosova. Inspektorat je mehanizam interne kontrole koji vodi istrage po pritužbama protiv službenika policije. Uspostavljen je 2006. godine i Misija sada prati i podržava njegov rad.

Brojke i činjenice

Šef Misije OEBS-a na Kosovu je od 1. oktobra 2008. godine ambasador Verner Almhofer (Werner Almhofer) iz Austrije. Misija ima tri programska odeljenja: za ljudska prava i zajednice, demokratizaciju i javnu bezbednost i sigurnost. Među njenim kancelarijama na terenu nalazi se pet regionalnih centara: Gnjilane, Mitrovica, Peć, Priština i Prizren, kao i 33 opštinska tima koji pokrivaju sve kosovske opštine. Budžet Misije za 2009. godinu iznosi 26.910.000 evra, a sistematizacija radnih mesta obuhvata 857 mesta za 224 međunarodnih i 633 lokalnih službenika. Skoro polovina zaposlenih službenika Misije radi na terenu.

Mandat Misije, kako je određeno u Rezoluciji Saveta bezbednosti UN-a 1244 i Odluci Stalnog saveta OEBS-a br. 305 od 1. jula 1999. godine ovoj Misiji daje „vodeću ulogu u pitanjima vezanim za izgradnju institucija, demokratije i ljudskih prava”.

Kancelarija za štampu i informisanje javnosti

OEBS Misija na Kosovu

Tel.: +381 38 240 100 lokal1260

Mob.: +377 44 500 160

press.omik@osce.org

www.osce.org/kosovo

Organizacija za evropsku bezbednost i saradnju (OEBS) se zalaže za

stabilnost, napredak i demokratiju

kroz politički dijalog o zajedničkim vrednostima i putem praktičnog rada koji stvara dugotrajne rezultate.